

Bibliográfiai számbavétel és digitális ökoszisztéma

A 2021-es firenzei Bibliographic Control konferencia meghatározó gondolatai¹

Bibliográfiai számbavétel 2021 – Könyvtárak átalakuló szerepkörben

Az elmúlt évtizedek történései, technikai előrehaladása a könyvtárakat többféle szemszögből, így például információfeldolgozói és -szolgáltatói szerepkörükben is megújulásra készíti. Utóbbi változások főként azokat az intézményeket érintik, amelyek korábban is jelentős mértékben vették ki részüket a bibliográfiai számbavételből. Az információs források feldolgozásában élen járó könyvtárak hamar felismerték az adatcsere és adat-újrahasznosítás fontosságát, amely a publikációk – technológiai fejlődés nyújtotta – képtelen arányú megszorodásával csak tovább növekedett. A *bibliográfiai ügynökségek* (bibliographic agency²) számára a szerepváltozás együtt jár a kiadókkal, könyvterjesztőkkel, a forgalomban lévő könyveket számon tartó úgynevezett books-in-print szervezetekkel való együttműködésre való nyitottsággal. A nemzeti bibliográfiai ügynökségeknek be kell látniuk, hogy képtelenek egyedül megbirkózni a nemzeti kiadványtermés feldolgozásával, főleg, ha azt a kor szellemének megfelelő technológiák és felhasználói elvárások mentén kívánják megvalósítani. Az együttműködés különös haszna lehet számukra a kiadványtermésre való

¹ *Bibliographic Control in the Digital Ecosystem: International Conference*, Firenze, 2021. február 8–12.
<https://www.bc2021.unifi.it/>

² Korábban „bibliográfiai műhely”-ként is utaltak ezekre.

nagyobb rálátás, míg az együttműködő szervezetek profitálhatnak a metaadatok – könyvtári szaktudás által szavatolt – minőségéből és hitelességéből. A szerepkörükben megújuló bibliográfiai ügynökségek gondozhatják majd többek között azokat a kontrollált (tulajdon- és köz)névállományokat (nemzeti entitásfájlokat, authority állományokat), amelyek felhasználási lehetőségei messze túlmutatnak az intézményi falakon, és talán egészen a mesterséges intelligencia világáig terjednek.

A 2021-es nagyszabású Bibliographic Control konferencia, amelynek előadásai alapján ezt az új helyzetet – a 3K folyóirat eme tematikus számában – az olvasó elé tárjuk, komoly jelentőséggel bírhat a könyvtárak feladatainak újragondolása szempontjából, valamint útmutatóként szolgálhat a nemzeti könyvtárügy céljainak, missziójának megfogalmazásakor. Nem utolsósorban fontos áttekintést adhat a szakmai utánpótlás számára a nemzetközi könyvtárügy jelen tendenciáiról.

Dancs Szabolcs

Információs korok és a bibliográfiai számbavétel³

Az emberiség eddigi történetében négy olyan találmány volt, amely teljes mértékben átalakította az információhoz való viszonyulásunkat. Az adott találmánynak minden esetben volt egy azonnali hatása az emberi információközvetítésre és a kulturális emlékezet rögzítésére, illetve volt egy lassabb, de annál mélyrehatóbb következménye, ami az emberi élet minden területére hatással bírt. Ez a négy találmány az *írás*, a *nyomtatás*, a *telekommunikáció* és az *internet*. A találmányok megjelenése alapján az emberiség története öt információs kora osztható. Az egyes információs korok hossza (eddig legalábbis) nagyságren-

³ Gordon Dunsire *Bibliographic control in the fifth information age* című előadása alapján. Elhangzott: Bibliographic Control in the Digital Ecosystem: International Conference, Firenze, 2021. február 12. <https://www.youtube.com/embed/sPrefNT8wG0?start=1991&end=4057> (2021.10.20.)